

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 167/2019-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. júna 2019 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], zastúpeného advokátskou kanceláriou WERNER & Co. s. r. o., Žltá 2/F, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Andrej Werner, vo veci namietaného porušenia čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 256/2018 a jeho uznesením z 22. novembra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. januára 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 11 ods. 1

a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 256/2018 a jeho uznesením z 22. novembra 2018 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“). Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 25. januára 2019.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že návrhom z 9. augusta 2018 podaným Okresnému súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) sa sťažovateľ domáhal nariadenia neodkladného opatrenia spočívajúceho v uložení povinnosti obchodnej spoločnosti UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a. s., s organizačnou zložkou na území Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaná“) do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej zdržať sa voči sťažovateľovi výkonu záložného práva na základe zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti z 15. novembra 2010 uzavretej medzi sťažovateľom ako záložcom a žalovanou ako záložnou veriteľkou vo forme dobrovoľnej dražby ku konkrétne označeným nehnuteľnostiam ležiacim v [REDAKOVANÉ], v mestskej časti [REDAKOVANÉ], v katastrálnom území [REDAKOVANÉ] (rekreačná chata spolu s pozemkami).

3. Sťažovateľ v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia uviedol, že ako spotrebiteľ uzavrel ďalej uvedené zmluvy so žalovanou, ktorá je právnickou osobou zriadenou podľa právneho poriadku Českej republiky a pôsobí ako banka na území Slovenskej republiky prostredníctvom svojej pobočky. Uviedol tiež, že je vlastníkom zálohu, pričom v rekreačnej chate býva, táto predstavuje jeho obydlie (vrátane jeho dvoch maloletých detí) a má v nej hlásený trvalý pobyt.

4. Dňa 3. novembra 2010 sťažovateľ ako spotrebiteľ uzavrel s právnym predchodcom žalovanej zmluvu o úvere, predmetom ktorej bolo poskytnutie úveru sťažovateľovi vo výške 450 000 € pre účely splatenia skôr poskytnutého úveru a výstavby alebo zmeny dokončenej stavby.

5. Dňa 15. novembra 2010 uzavrel sťažovateľ ako spotrebiteľ s právnym predchodcom žalovanej zmluvu o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti na zabezpečenie pohľadávok zo zmluvy o úvere. Záložné právo na základe záložnej zmluvy bolo 18. novembra 2010 zapísané do katastra nehnuteľností a je v ňom zapísané dodnes.

6. Listom zo 14. februára 2014 oznámila žalovaná sťažovateľovi, že pristúpila k vyhláseniu predčasnej splatnosti úveru podľa zmluvy o úvere, na základe čoho sa úver stal podľa rozhodnutia žalovanej predčasne splatným 20. februára 2014. Stalo sa tak z dôvodu predchádzajúceho omeškania sťažovateľa s platením splátok úveru.

7. V katastri nehnuteľností je zapísaná poznámka o začatí výkonu záložného práva k zálohu.

8. Dňa 20. februára 2017 doručila žalovaná okresnému súdu žalobu o zaplatenie jej pohľadávky voči sťažovateľovi z titulu zmluvy o úvere zabezpečovanej záložným právom k zálohu, pričom vo veci sa dodnes právoplatne nerozhodlo. Konanie sa vedie okresným súdom pod sp. zn. 21 Csp 6/2017. V tomto konaní sa žalovaná v postavení žalobkyne podanou žalobou domáha voči sťažovateľovi v postavení žalovaného splatenia zvyšku nesplateného úveru z titulu zmluvy o úvere a vyhlásenej predčasnej splatnosti úveru vo výške istiny v sume 425 816,83 € a úroku z omeškania vo výške 8,75 % ročne z istiny od 21. februára 2014 až do zaplatenia. V rámci procesnej obrany voči žalobe žalovanej okrem radu porušení spotrebiteľského práva vzniesol sťažovateľ v konaní viacnásobne odôvodnenú námietku premlčania úverovej pohľadávky žalovanej, ako aj nesprávnosti jej výpočtu, a to z dôvodu použitia dohody o anuitnom splácaní ako neprijateľnej podmienky v zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keď žalovaná ako banka v rozpore s ustanovením § 566 ods. 2 Občianskeho zákonníka započítavala splátky sťažovateľa prednostne na úroky, a nie na istinu.

9. Za situácie, keď úverová pohľadávka žalovanej je nanajvýš sporná a sťažovateľ sa proti jej uplatneniu na súde aktívne procesne bráni, sa žalovaná bez vyčkania na právoplatné súdne rozhodnutie jednostranne a opätovne rozhodla vykonať dobrovoľnú dražbu nehnuteľností sťažovateľa prostredníctvom dražobníka Dražobnej spoločnosti, a. s.

(ďalej len „dražobník“), a to napriek tomu, že predchádzajúce pokusy žalovanej o dražbu boli zastavené v dôsledku predbežných opatrení okresného súdu z dôvodu výrazného podhodnotenia zálohu. Oznámením zo 14. júna 2018 doručeným sťažovateľovi 28. júna 2018 oznámil dražobník, že uzavrel so žalovanou zmluvu o vykonaní dražby a že sa žalovaná rozhodla vykonať záložné právo dobrovoľnou dražbou. Zároveň požiadal sťažovateľa o umožnenie ohodnotenia nehnuteľností. Nehnuteľnosti sú dodnes uvedené aj na webovom sídle dražobníka ako predmet budúcej dražby.

10. Vzhľadom na aktuálne kroky žalovanej, keď táto napriek spornosti pohľadávky zo zmluvy o úvere hrozí stratou obydlia sťažovateľa a jeho rodiny a žalovaná sa ani len nesnaží vyčkať na právoplatné súdne rozhodnutie, bol sťažovateľ nútený požiadať okresný súd o poskytnutie neodkladnej súdnej ochrany vo forme nariadenia neodkladného opatrenia.

11. V konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 21 Csp 6/2017 (t. j. v spore o zaplatenie úverovej pohľadávky) sťažovateľ zdôraznil, že zmluvu o úvere uzatváral ako spotrebiteľ, táto je teda spotrebiteľskou zmluvou a dovoľával sa právnej ochrany spotrebiteľa. Poukázal na viaceré porušenia spotrebiteľského práva, napr. na dojednanie o anuitnej splátke, ktoré je rozporné s § 52 ods. 2, § 53 ods. 1 až 3, § 53 ods. 4 písm. a) a i), § 54 ods. 1 a 2 a § 566 ods. 2 Občianskeho zákonníka a spochybnil výšku pohľadávky žalovanej.

12. Z pohľadu konania o ústavnej sťažnosti je však podľa sťažovateľa dôležité, že v konaní sp. zn. 21 Csp 6/2017 sťažovateľ namietol z viacerých dôvodov premlčanie tam žalovanej úverovej pohľadávky. *„Na základe uvedeného sa nielenže žalovaný mimo súdneho konania jednostranne domáha výkonu záložného práva dražbou vo vzťahu k premlčanej pohľadávke, ale aj žalovaný namietol premlčanie záložného práva v zmysle § 100 ods. 2 Občianskeho zákonníka in fine, podľa ktorého záložné práva sa nepremľujú skôr než zabezpečená pohľadávka.“* K otázke záložného práva sa vyjadril aj Najvyšší súd Českej republiky vo svojom rozsudku sp. zn. 21 Cdo 2185/2009 a uviedol, že záložné právo je právom podliehajúcim premlčaniu na rozdiel od vlastníckeho práva. Vyslovil tiež možnosť dovoľávať sa ochrany v prípade premlčania záložného práva proti záložnému

veriteľovi nielen prostredníctvom námietky premlčania, ale aj prostredníctvom samostatnej žaloby o určenie, že tu záložné právo nie je.

13. Vo výzve na úhradu záväzku z 30. septembra 2013 žalovaná uviedla existenciu splatného záväzku vo výške 18 090,95 € (z toho istina 10 241,91 € a zvyšok úrok z omeškania). V oznámení o predčasnej splatnosti úveru a výzve na úhradu celého zostatku úveru zo 14. februára 2014 žalovaná uviedla existenciu splatného záväzku vo výške 24 835,16 € (z toho istina 14 644,73 € a zvyšok úrok z omeškania). Vzhľadom na skutočnosť, že žalovaná doručila žalobu okresnému súdu až 20. februára 2017, je zrejmé, že tieto splatné záväzky boli uplatnené na súde po uplynutí trojročnej premlčacej doby, a keďže sú súčasťou žalovanej čiastky, sťažovateľ právom namietol ich premlčanie.

14. V oznámení o predčasnej splatnosti úveru a výzve na úhradu celého zostatku úveru zo 14. februára 2014 žalovaná vo vzťahu k sťažovateľovi uviedla, že „*Vaše záväzky voči Banke vyplývajúce zo Zmluvy o úvere predstavujú k dnešnému dňu, t. j. k dátumu 14.02.2014 sumu v celkovej výške 436.423,49 €, z toho istina 426.233,06 € a zvyšok úroky z omeškania.*“. To teda znamená, že v tomto liste nezávisle na jeho inom obsahu žalovaná jasne uvádza existenciu splatného záväzku k 14. februáru 2014 vo výške 436 423,49 €. Keďže žalovaná doručila žalobu okresnému súdu až 20. februára 2017, t. j. po uplynutí trojročnej premlčacej doby, sťažovateľ právom namietol aj premlčanie celého žalovaného nároku (ak existuje).

15. Okrem toho sťažovateľ poukázal na skutočnosť, že žalovaná v súdnom konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 21 Csp 6/2017 riadne nepokračovala, v lehote splatnosti neuhradila súdny poplatok a dokonca spôsobila, že súdne konanie bolo pre nezaplatenie súdneho poplatku zastavené, pričom žalovaná zaplatila súdny poplatok až v lehote na podanie odvolania proti uzneseniu o zastavení konania. Takýto postup žalovanej je síce procesne prípustný, avšak z hľadiska premlčania (teda z hmotnoprávneho hľadiska) ho nemožno označiť ako riadne pokračovanie v konaní. Podľa § 112 Občianskeho zákonníka ak veriteľ v premlčacej dobe uplatní právo na súde a v začatom konaní riadne pokračuje, premlčacia doba od tohto uplatnenia po dobu konania neplynie. Podľa názoru sťažovateľa procesná obštrukcia žalovanej spočívajúca v omeškaní so zaplatením súdneho

poplatku s následkom zastavenia súdneho konania nie je riadnym pokračovaním v začatom konaní, a preto počas omeškania žalovanej so zaplatením súdneho poplatku premlčacia doba plynula a vzhľadom na deň podania žaloby aj uplynula. Sťažovateľ preto právom namietol premlčanie celého žalobou uplatneného nároku (ak existuje).

16. Čo sa týka právnej úpravy premlčania a dĺžky premlčacej doby, sťažovateľ uviedol, že neobstojí ani tu argumentácia, podľa ktorej k aplikácii trojročnej premlčacej doby na spotrebiteľské vzťahy došlo až s účinnosťou od 1. apríla 2015, pričom nie je možné retroaktívne pôsobenie zmenenej právnej úpravy ustanovenia § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Aj pred nadobudnutím účinnosti zmeny právnej úpravy obsahovalo toto ustanovenie vetu „ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom“. Zmienená novelizácia navyše nebola prínosom niečoho nového, lebo iba potvrdila dovtedajší judikatórny trend o aplikácii Občianskeho zákonníka (nie teda Obchodného zákonníka) na spotrebiteľské vzťahy. Čo sa týka splnenia podmienok pre nariadenie neodkladného opatrenia, sťažovateľ uviedol, že v súčasnej situácii je zrejmé, že vzhľadom na vykonanie krokov smerujúcich k dražbe nehnuteľností tvoriacich obydlie sťažovateľa reálne hrozí, že žalovaná prostredníctvom dražobníka vykoná dražbu nehnuteľností napriek tomu, že je sporné, akú pohľadávku vlastne žalovaná voči sťažovateľovi má, a že táto pohľadávka vrátane záložného práva je premlčaná.

17. Sťažovateľ sa domáhal nariadenia neodkladného opatrenia, pretože je potrebné bezodkladne upraviť pomery strán sporu (pretože reálne hrozí dražba nehnuteľností a strata vlastníckeho práva sťažovateľa k nim), ako aj z dôvodu obavy, že exekúcia bude ohrozená (z dôvodu vytvorenia nezvratného, resp. ťažko zvrátiteľného stavu spôsobeného realizovaním dražby).

18. Nárok, ktorému má byť poskytnutá právna ochrana, spočíva v práve sťažovateľa ako vlastníka brániť sa proti protiprávnemu neprimeranému zásahu do jeho vlastníckeho práva v podobe predaja jeho majetku na dražbe napriek spornosti zabezpečovanej pohľadávky, ako aj v práve sťažovateľa podať žalobu o určenie neexistencie záložného

práva a práva podať žalobu o zdržanie sa výkonu záložného práva. Konkrétne ide predovšetkým o ochranu práv vlastníka v zmysle § 126 Občianskeho zákonníka v podobe tzv. negatívnej žaloby, teda žaloby o uloženie povinnosti zdržať sa neoprávnených zásahov do vlastníckeho práva sťažovateľa k nehnuteľnostiam, ako aj ochrany reálnej hodnoty jeho majetku.

19. Sťažovateľ tiež uviedol, že nemá k dispozícii možnosť žiadať neodkladné opatrenie s iným obsahom, ako je uvedené v petite návrhu. Rovnako neprichádza do úvahy z povahy veci ani zabezpečovacie opatrenie podľa § 324 ods. 3 Civilného sporového poriadku Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Civilný sporový poriadok navyše zhodu medzi požadovaným neodkladným opatrením a petitom vo veci samej pripúšťa.

20. Neodkladné opatrenie je na mieste aj preto, lebo k ťažko zvratnému stavu by mohlo dôjsť, ak by žalovaná prostredníctvom dražobníka predala nehnuteľnosti na dražbe, čím by vlastnícke právo k nim prešlo na vydražiteľa, ktorý by s nimi mohol ďalej disponovať. Využitie žaloby o neplatnosť dražby je právnym prostriedkom až následným a v danom prípade neefektívnym.

21. Potreba súdnej úpravy pomerov medzi stranami sporu je naliehavá, pretože žalovaná reálne vykonáva kroky smerujúce k vykonaniu dražby nehnuteľností, čo môže mať za následok stratu obydľia sťažovateľa a jeho rodiny. Uvedeným sťažovateľ súčasne preukazoval existenciu nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy, ktorá spočíva v predaji jeho majetku napriek spornosti pohľadávky žalovanej. Sťažovateľ vyjadril presvedčenie, že podobne ako v predchádzajúcich dvoch dražbách (od ktorých bolo upustené v dôsledku nariadených predbežných opatrení), aj v prípade tejto tretej dražby sa žalovaná bude snažiť o predaj nehnuteľností „pod cenu“.

22. Sťažovateľ v závere uviedol, že požadované nariadenie neodkladného opatrenia nebude vo vzťahu k žalovanej neprimerané. Žalovaná je spoločnosťou poskytujúcou bankové financovanie, pričom v prípade pohľadávok zo zmluvy o úvere nepochybne ide iba o jeden z mnohých jej obchodných prípadov. Žalovaná mala možnosť a dokonca povinnosť formulovať svoju zmluvnú dokumentáciu tak, aby zodpovedala ustanovenia

spotrebiteľského práva. Nik nenútil žalovanú, aby otáľala s uplatnením svojho práva na súde a aby oneskorene plnila svoju poplatkovú povinnosť voči súdu. Neodkladné opatrenie v požadovanej podobe sa bude týkať iba jednej z foriem výkonu záložného práva (t. j. vo forme dobrovoľnej dražby) a nebude časovo neobmedzené, lebo bude viazané na právoplatné súdne rozhodnutie vo veci samej.

23. Pre úplnosť sťažovateľ ešte uviedol, že nie je oprávnený domáhať sa nariadenia neodkladného opatrenia v konaní vedenom pod sp. zn. 21 Csp 6/2017, pretože sa jedná o uplatnenie pohľadávky zo zmluvy o úvere, a nie záložnej zmluvy a výkonu záložného práva, ale predovšetkým preto, že sťažovateľ má v tomto konaní postavenie žalovaného, čo mu neumožňuje navrhnúť nariadenie neodkladného opatrenia (ako to vyplýva aj z odbornej literatúry, na ktorú poukazuje).

24. Uznesením okresného súdu č. k. 7 C 5/2016-224 z 12. septembra 2018 bol návrh sťažovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia zamietnutý. Na odôvodnenie uznesenia okrem iného okresný súd uviedol:

„7. Súd má za to, že žalobca neosvedčil potrebu bezodkladnej naliehavosti úpravy pomerov strán sporu tak, ako to predpokladá zákon a ani existenciu obavy, že exekúcia bude ohrozená.

8. Žalobca sa nariadenia neodkladného opatrenia domáhal už v konaní vedenom pod sp.zn. 45C/615/2015, v ktorom súd neodkladné opatrenie nariadil, avšak rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave č.k. 14Co/51/2016-317 zo dňa 29.02.2015 bolo zrušené. Tunajší súd nariadil neodkladné opatrenie tohto znenia v konaní 19C/214/2014. Aj z toho je zjavné, že stav, kedy žalobcovi hrozí, že žalovaný pristúpi ku vykonaniu dražby trvá už od roku 2014. Napokon sám žalobca uvádza, že je to tretí prípad nariadenia dobrovoľnej dražby. O tom, že žalobca nepreukázal naliehavosť úpravy pomerov svedčí aj skutočnosť, že už v júni tohto roku mu bola doručovaná opakovaná výzva na umožnenie vykonania ohliadky za účelom ohodnotenia nehnuteľnosti pre účely dražby. Možno teda uzavrieť, že stav, kedy žalobcovi reálne hrozí dražba trvá od roku 2014, kedy sa žalovaný snaží ohodnotiť predmetnú nehnuteľnosť a pristúpiť ku dražbe, teda ku výkonu záložného práva.“

25. Proti uzneseniu okresného súdu o zamietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia podal sťažovateľ odvolanie. Zdôraznil, že podstatou skutkového a právneho stavu vedúceho k podaniu (v poradí tretieho) návrhu na nariadenie neodkladného (predtým predbežného) opatrenia je skutočnosť, že žalovaná po dvoch skôr iniciovaných dobrovoľných dražbách a dvoch nariadeniach predbežných opatrení (z ktorých každé malo za následok upustenie dražobníka od dražby) sa v roku 2017 rozhodla domáhať sa zaplatenia ňou tvrdenej peňažnej pohľadávky (ktorá podľa jej tvrdení má byť zabezpečená jej záložným právom k nehnuteľnostiam sťažovateľa) voči sťažovateľovi na súde, o čom prebieha konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 21 Csp 6/2017. Sťažovateľ v rámci svojej procesnej obrany namietol spornosť pohľadávky žalovanej, a to z hľadiska jej právneho dôvodu, výšky a aj premlčania (pričom námietku premlčania v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia rozšíril aj na záložné právo žalovanej). Na rozdiel od dvoch predchádzajúcich konaní o nariadenie predbežného opatrenia (kde argumentácia sťažovateľa bola založená iba na podhodnotení ceny dražených nehnuteľností) v treťom prípade sťažovateľ zohľadnil existenciu vlastnej procesnej obrany v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 21 Csp 6/2017 a zdôraznil, že pri spornosti pohľadávky zabezpečenej záložným právom a pri spornosti záložného práva sú k riešeniu sporov v právnom štáte povolané súdy a nie je prípustná jednostranná mimosúdna realizácia sporného záložného práva žalovanou na uspokojenie jej spornej úverovej pohľadávky. Sťažovateľ zdôraznil, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia sa na rozdiel od predchádzajúcich dvoch nezakladal na námietke ceny podhodnotených dražených nehnuteľností. Podstatou uznesenia okresného súdu bolo iba to, že neboli splnené podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia z dôvodu nesplnenia podmienky naliehavosti, keďže sťažovateľ v podstate čelí dražbe už od roku 2014. Okresný súd ignoroval a nesprávne právne posúdil, že každá dražba má samostatný charakter, teda že predchádzajúce dve dražby sa ukončili upustením dražobníka od nich z dôvodu existencie predbežných opatrení okresného súdu (v prípade prvého z predbežných opatrení dokonca potvrdeného uznesením odvolacieho súdu). Okresný súd nebral do úvahy ani to, že od druhej dražby do iniciovania tretej dražby prešiel určitý podstatný časový úsek (asi tri roky), počas ktorého trval pokojný stav. Nesprávne bolo posúdené aj to, že po upustení od druhej dražby a pred začatím úkonov smerujúcich k tretej dražbe žalovaná

uplatnila pohľadávku na súde a sťažovateľ ju v rámci procesnej obrany učinil spornou. K tejto skutočnosti sa okresný súd vôbec nevyjadril aj napriek tomu, že na ňu sťažovateľ poukazoval a navrhol ako dôkaz pripojiť spis okresného súdu sp. zn. 21 Csp 6/2017. Okresný súd nesprávne posúdil aj žiadosť o opakované ohodnotenie nehnuteľností sťažovateľa ako opakované ohodnotenie od roku 2014, a to napriek tomu, že každá dražba si vyžaduje vlastné a časovo aktuálne ohodnotenie dražených nehnuteľností. Sťažovateľ zdôraznil, že vzhľadom na vykonanie krokov smerujúcich k dražbe nehnuteľností tvoriacich obydlie sťažovateľa reálne hrozí, že žalovaná prostredníctvom dražobníka vykoná dražbu nehnuteľností napriek spornosti jeho pohľadávky a napriek tomu, že pohľadávka, ako aj záložné právo sú premlčané. Sťažovateľ je jednoznačne toho názoru, že podmienka naliehavosti dočasnej úpravy pomerov strán sporu bola splnená. Je tiež presvedčený, že podobne ako v predchádzajúcich dvoch prípadoch aj v prípade tretej dražby sa žalovaná bude snažiť o predaj nehnuteľností „pod cenu“.

26. Podaním zo 7. novembra 2018 sťažovateľ odvolanie doplnil s ohľadom na skutočnosti, ktoré nastali po podaní odvolania. Uviedol, že v priebehu dražobného konania dražobník mu doručil 15. októbra 2018 znalecký posudok z 19. septembra 2018, podľa ktorého nehnuteľnosti sú ohodnotené na sumu 269 000 €. Keďže ide o ohodnotenie neprimerane nízke, sťažovateľ uplatnil u dražobníka námietky proti znaleckému posudku a požiadal o vyhotovenie nového. Pripojil aj ním zabezpečený znalecký posudok z 26. októbra 2018, podľa ktorého majú nehnuteľnosti hodnotu 590 000 €.

27. Uznesením krajského súdu č. k. 6 Co 256/2018-428 z 22. novembra 2018, ktoré sa podľa doložky právoplatnosti z 12. decembra 2018 stalo právoplatným 3. decembra 2018, bolo uznesenie okresného súdu potvrdené. V dôvodoch uznesenia krajský súd najmä uviedol:

«8. V danej veci odvolací súd síce súhlasí so žalobcom, že v dôsledku vykonania dobrovoľnej dražby (v poradí tretej), ku ktorej nepochybne bolo zo strany žalovaného už pristúpené, by mohlo dôjsť k nezvratnému zásahu do jeho vlastníckych práv k nehnuteľnostiam (v tomto odvolací súd nebol v zhode so súdom prvej inštancie), avšak na druhej strane má odvolací súd za to, že žalobca v konaní neosvedčil ním tvrdené skutočnosti, na ktoré sa odvolával v podanom návrhu na nariadenie neodkladného

opatrenia, týkajúce sa ním tvrdenej spornosti úverovej pohľadávky a záložného práva, predovšetkým ich premlčanie. Žalobca tak síce osvedčil existenciu nebezpečenstva spočívajúceho v hrozbe možnej straty vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, slúžiacim ako jeho obydlie (je nesporné, že zrealizovaním dobrovoľnej dražby (ak by táto nebola neskôr súdom určená za neplatnú) nepochybne dôjde k strate vlastníckeho práva žalobcu k týmto nehnuteľnostiam), avšak súčasne neosvedčil i existenciu nároku, ktorému sa má neodkladným opatrením poskytnúť dočasná ochrana...

V danej veci žalobca v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia argumentoval potrebou jeho nariadenia predovšetkým z dôvodu, že úverová pohľadávka ako i záložné právo majú byť premlčané, úverová zmluva nespĺňala zákonné náležitosti a obsahovala viaceré neprijateľné zmluvné podmienky a napokon cena nehnuteľností určená znaleckým posudkom pre účely dražby je značne podhodnotená všeobecnej cene dražených nehnuteľností, v dôsledku čoho žalobcovi hrozí škoda na majetku. Hoci tieto žalobcom nastolené otázky sú predovšetkým otázkami, ktoré majú byť riešené až v rámci konania vo veci samej, je potrebné sa k nim (z pohľadu osvedčenia nároku, ktorému sa má neodkladným opatrením poskytnúť dočasná ochrana), vyjadriť už v tomto štádiu konania, nakoľko v opačnom prípade, by bez ďalšieho bol daný vždy dôvod pre nariadenie takéhoto neodkladného opatrenia (zakazujúcemu záložnému veriteľovi vykonať záložné právo), iba samotnou hrozbou realizovania záložného práva na dobrovoľnej dražbe. Inak povedané, ak by súdy nezaujali (hoci právne nezáväzne pre vec samu) svoj predbežný názor aj k týmto otázkam (v rámci toho, či mali osvedčený samotný nárok, ktorému sa má poskytnúť dočasná ochrana), museli by bez ďalšieho vyhovieť všetkým návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia smerujúcim k uloženiu povinnosti zdržať sa výkonu záložného práva záložným veriteľom, iba s odôvodnením, že začatím dobrovoľnej dražby je ohrozené vlastnícke právo záložcu. Takéto situácie by sa potom mohli záložcami (ktorí si riadne nespĺnili svoje úverové povinnosti) zneužívať, nakoľko pre zamedzenie výkonu práva záložného veriteľa by postačovalo, aby bolo preukázané začatie výkonu záložného práva záložným veriteľom a súd by musel ich návrhom bez ďalšieho vyhovieť. Navyše takýto postup by mohol dospieť až do takého štádia, kedy by skutočne došlo k premlčaniu záložného práva, nakoľko by sa tým záložnému veriteľovi bránilo v začatí jeho výkonu - uplatňovaní práva v premlčacej

lehote (vždy by musel od dražby upustiť a po uplynutí premlčacej doby by potom záložca pri následnej dražbe resp. pred ňou už namietal premlčanie záložného práva).

9. Nakoľko základnou argumentáciou žalobcu bolo namietané premlčanie úverovej pohľadávky a záložného práva, odvolací súd sa prioritne musel zaoberať práve touto otázkou (tu platí, že v prípade námietky premlčania uplatneného práva sa súdy musia vysporiadať najskôr s touto otázkou a v prípade dôvodnosti jej vznesenia sa už ďalším meritom sporu nezaoberajú, nakoľko ide o prvotný dôvod pre zamietnutie takejto žaloby). Odvolací súd je v tomto smere v zhode so žalobcom, že ak by skutočne bolo záložné právo premlčané, ide o dôvod určenia jeho neexistencie vo veci samej, nakoľko ide o prípustnú záložcom vznesenú obranu proti záložnému právu, ktoré z tohto dôvodu nemožno ani v budúcnosti vykonať (k tomu pozri i závery nálezu ÚS SR sp. zn. II. ÚS 250/2011). Záložca teda môže podať žalobu o určenie neexistencie záložného práva k nehnuteľnosti, ak je toto premlčané, a dovolať sa jeho premlčania i v konaní o určenie jeho neexistencie (príp. konaní o zákaz jeho výkonu), ak má na takomto určení naliehavý právny záujem. ... ak preukáže záložný dlžník, že záložný veriteľ uplatnil (môže uplatniť) právo na uspokojenie zabezpečenej pohľadávky z výťažku speňaženia zálohu (až) po uplynutí stanovenej doby, a ak sa dovoľá premlčania záložného práva, nemožno zamietnuť jeho žalobu o určenie, že tu (premlčané) záložné právo nie je, len s poukazom na to, že premlčanie nie je dôvodom zániku záložného práva a že premlčané záložné právo „ani po zamietavom právoplatnom rozhodnutí súdu nezaniká“ a je iba „oslabené o tzv. nárok a jedná sa o tzv. naturálne právo“. Ak sa záložný dlžník dovoľal (dôvodne) premlčania záložného práva, je totiž nepochybné, že záložný veriteľ sa už nemôže domôcť predaja alebo iného speňaženia zálohu a teda ani uspokojenia zabezpečenej pohľadávky z výťažku speňaženia zálohu a že záložné právo nemôže naďalej (ani v budúcnosti) byť spôsobilým právnym prostriedkom pre uspokojenie zabezpečenej pohľadávky. Opačný názor vo svojich dôsledkoch popiera význam premlčania záložného práva a priznáva súdnu ochranu, prejavujúcu sa zamietnutím žaloby, ktorá smerovala proti výkonu premlčanom práva, hoci - ako vyplýva z ustanovenia § 100 ods. 1 tretej vety Občianskeho zákonníka - premlčané právo nemožno priznať¹ (nález ÚS SR sp. zn. II. ÚS 250/2011). Je potrebné poukázať na to, že námietku premlčania záložného práva možno uplatniť ten v konaní pred súdom (príp. iným štátnym orgánom), ktorým dražobník nie je (konanie na dobrovoľnej

dražbe nie je súdnym konaním). Záložca teda v prípade premlčania záložného práva nemôže jeho premlčanie namietat' v dobrovoľnej dražbe, ani v konaní o zaplatenie úverovej pohľadávky (tu možno namietat' len premlčanie úverovej pohľadávky dlžník), a preto je v oprávnení záložcu podať v tomto smere žalobu o zákaz jeho výkonu príp. určenie neexistencie záložného práva, keďže ide o jedinú prípustnú obranu záložcu pred zrealizovaním premlčaného záložného práva.

Možno teda uzavrieť, že ak by skutočne bolo záložné právo v danej veci premlčané, a teda by ho nebolo možné v budúcnosti vykonať, bolo by nariadenie navrhovaného neodkladného opatrenia dôvodné.

Podľa § 100 ods. 2 tretia veta Občianskeho zákonníka, záložné práva sa nepremľujú skôr, než zabezpečená pohľadávka. Z uvedeného vyplýva, že premlčanie záložného práva (ako práva majetkového) nie je vyňaté z premlčania, a pokiaľ sa toto týkalo nehnuteľností, záložné právo sa premlčuje v 3-ročnej premlčacej lehote od kedy ho bolo možné vykonať po prvý raz (t.j. od splatnosti pohľadávky, ktorú zabezpečuje). Záložné právo sa však nepremľí skôr, než ním zabezpečená pohľadávka. Z uvedeného môžu vyplynúť viaceré situácie, napr. že sa premlčí záložné právo, avšak nie je premlčaná zabezpečená pohľadávka príp. že zabezpečená pohľadávka je premlčaná, avšak nie je premlčané samotné záložné právo (viď § 151j ods. 2 OZ - ak pohľadávka zabezpečená záložným právom nie je riadne a včas splnená, môže sa záložný veriteľ uspokojiť alebo domáhať sa uspokojenia zo zálohu aj vtedy, keď zabezpečená pohľadávka je premlčaná - ide o prípady kedy bolo záložné právo napr. záložcom uznané alebo právoplatne priznané súdom a pod.) príp. je premlčané tak záložné právo ako i zabezpečená pohľadávka.

V danej veci má, zatiaľ z listín založených v spise, odvolací súd za to, že nedošlo k premlčaniu úverovej pohľadávky a tým ani záložného práva (§ 100 ods. 2 tretia veta OZ), Odvolací súd je síce v zhode so žalobcom (a nesúhlasí so žalovaným), že v danej veci sa tak úverová pohľadávka, ako i záložné právo premlčuje v 3 ročnej premlčacej lehote (vzhľadom na spotrebiteľský charakter úverovej zmluvy). V tomto smere odvolací súd poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu SR z 21. apríla 2015, sp. zn. 3 MCdo 14/2014, v zmysle ktorého „ustanovenie § 52 ods. 2 tretej vety Občianskeho zákonníka, podľa ktorého na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného

práva, sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred jeho účinnosťou“. V tomto smere nebola preto dôvodná argumentácia žalovaného o zákaze uplatňovania pravej retroaktivity.

V danej veci žalovaný vyhlásil predčasnú splatnosť úveru (potom, čo sa žalobca dostal do omeškania s platením 3 splátok úveru a bol upozornený na toto oprávnenie žalovaného, viac ako 15 dní pred vyhlásením predčasnej splatnosti úveru) dňom 20.2.2014, Celkový záväzok (splatný aj nesplatný) žalobcu voči žalovanému tak bol vyčíslený na sumu 436 423,49 eur. Na žalovaného tak koniec premlčacej 3 ročnej lehoty (ohľadne úverovej pohľadávky i záložného práva) pripadol na deň 20.2.2017 (koniec lehoty určenej podľa týždňov, mesiacov alebo rokov pripadá na deň, ktorý sa pomenovaním alebo číslom zhoduje s dňom, na ktorý pripadá udalosť od ktorej sa lehota začína - § 122 ods. 2 OZ). Žalovaný podal na súd žalobu o zaplatenie úverovej pohľadávky dňa 20.2.2017 (konanie vedené pod sp. zn. 21Csp/6/2017), t.j. v posledný deň premlčacej lehoty. Podľa § 112 Občianskeho zákonníka, ak veriteľ v premlčacej dobe uplatní právo na súde alebo u iného príslušného orgánu a v začatom konaní riadne pokračuje, premlčacia doba od tohto uplatnenia po dobu konania neplynie. Z uvedeného potom vyplýva že k dnešnému dňu nie je úverová pohľadávka premlčaná (ani s ohľadom na 3-ročnú premlčaciu lehotu), nakoľko žalovaný si ju včas (hoci, v posledný deň premlčacej lehoty) uplatnil žalobou na súde. Nakoľko nedošlo k premlčaniu úverovej pohľadávky, nemohlo dôjsť ani k premlčaniu samotného záložného práva s poukazom na § 100 ods. 2 tretia veta Občianskeho zákonníka. Navyše (pokiaľ ide o záložné právo) žalovaný sa ho pokúšal viackrát (minimálne 2 x) vykonať a to počas plynutia premlčacej lehoty (v roku 2014, 2015), avšak k upusteniu jeho výkonu došlo z dôvodu, že mu v pokračovaní jeho výkonu bránili nariadené neodkladné opatrenia (ide o prípady na ktoré odvolací súd poukazuje i v čl. 8 záverečný odsek tohto rozhodnutia). Odvolací súd mal tak za to, že žalobca doposiaľ neosvedčil, že úverová pohľadávka ako aj záložné právo sú už t.č. premlčané a že žalovaný pristupuje k výkonu premlčaného záložného práva. Tento základný (a nosný) argument žalobcu pre nariadenie navrhovaného neodkladného opatrenia tak nebol daný.

11. Napokon odvolací súd sa stotožňuje i s názorom žalovaného, že všeobecná hodnota zálohu stanovená znaleckým posudkom je vždy len znaleckým odhadom najpravdepodobnejšej ceny ku dňu ohodnotenia, ktorá by mala byť dosiahnutá na trhu v podmienkach voľnej súťaže. Nie je to však skutočná trhová hodnota zálohu, pretože

skutočnú trhovú hodnotu zálohu je možné zistiť len prostredníctvom voľnej súťaže a trhu, kedy dôjde k stretu ponuky a dopytu a vygenerovaniu trhovej ceny. Práve verejná dražba je miestom takejto voľnej súťaže, kde sa v danom čase stretnú ponuky všetkých záujemcov o záloh a výsledkom je určenie trhovej ceny, t. j. najvyššej ceny, za ktorú je záloh v čase jej konania možné predať. Všeobecná hodnota určená znaleckým posudkom v prípade dražby slúži tak iba ako orientačná hodnota pre stanovenie najnižšieho podania, pričom cena dosiahnutá dražbou nie je priamo závislá na všeobecnej hodnote predmetu dražby určenej znaleckým posudkom. Najlepším indikátorom skutočnej trhovej ceny je práve samotná dražba. Rovnako sa odvolací súd stotožňuje s tým, že žalobca mohol počas štyroch rokov od vyhlásenia úveru za predčasne splatný, sám predať záloh a z výťažku vysporiadať svoje záväzky v plnom rozsahu, a pokiaľ disponuje vedomosťou o záujemcovi o predmetnú nehnuteľnosť za sumu 590.000 eur v súlade s ním predloženým znaleckým posudkom, mohol buď žalovaného požiadať o poskytnutie súčinnosti (tak ako to urobil v roku 2016), alebo sa predmetný záujemca môže zúčastniť priamo na dražbe a uvedenú nehnuteľnosť za takúto cenu vydražiť. Samotná skutočnosť, že žalovaný hodlá pristúpiť k vykonaniu dobrovoľnej dražby predajom založených nehnuteľností z dôvodu nesplácania poskytnutého úveru, a že žalobca nesúhlasí s ocenením založených nehnuteľností neodôvodňuje naliehavosť a nevyhnutnosť potreby dočasnej úpravy vzťahov medzi účastníkmi konania.

Podľa § 7 ods. 2 zákona č. 527/2002 Z.z., navrhovateľ dražby je povinný písomne vyhlásiť, že predmet dražby je možné dražiť. Ak je navrhovateľom dražby záložný veriteľ, je povinný písomne vyhlásiť aj pravosť, výšku a splatnosť pohľadávky, pre ktorú sa navrhuje výkon záložného práva podľa tohto zákona (§ 16 ods. 3).

Podľa § 33 ods. 2, 4 cit. zákona, navrhovateľ dražby zodpovedá sa správnosť vyhlásenia o tom, že predmet dražby je možné dražiť (§ 7 ods. 2). Záložný veriteľ zodpovedá za pravosť, výšku a splatnosť pohľadávky, pre ktorú sa navrhuje výkon záložného práva. Zodpovednosti za škodu, ktorá vznikne porušením povinnosti podľa tohto odseku, sa nemožno zbaviť. Navrhovateľ dražby zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením ustanovení tohto zákona. Tejto zodpovednosti sa zbaví, ak preukáže, že škode nemohol zabrániť ani pri vynaložení úsilia, ktoré možno od neho spravodlivo požadovať.

Ak by potom aj vznikla žalobcovi z tohto dôvodu (podhodnotenia ceny dražených nehnuteľností) majetková ujma, vznikne mu právo sa samostatnou žalobou domáhať náhrady škody od žalovaného.

12. Keďže pre nariadenie neodkladného opatrenia je potrebné osvedčiť splnenie všetkých predpokladov t.j. aj osvedčenie danosti nároku, ktorému sa má neodkladným opatrením poskytnúť dočasná ochrana, odvolací súd mal za to, že táto podmienka v danom prípade zo strany žalobcu splnená nebola. Hoci sa teda odvolací súd nestotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že by žalobcovi nehrozilo nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy (zrealizovaním dobrovoľnej dražby), aj tak nebolo možné návrhu žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia vyhovieť, nakoľko žalobca súčasne neosvedčil i ďalší predpoklad pre jeho vydanie a to, osvedčenosť nároku, ktorému sa mala neodkladným opatrením poskytnúť dočasná ochrana.»

28. Podľa názoru sťažovateľa napadnutým uznesením krajského súdu došlo k porušeniu jeho označených práv podľa ústavy, listiny, dohovoru a dodatkového protokolu.

29. Predovšetkým poukazuje na to, že úverová pohľadávka, ako aj záložné právo sú premlčané. Krajský súd napriek skutočnosti, že vyslovil súhlas so sťažovateľom v otázke aplikácie trojročnej premlčacej doby podľa Občianskeho zákonníka (a teda nesúhlasil s názorom žalovanej o aplikácii štvorročnej premlčacej doby podľa Obchodného zákonníka), záver o nepremlčaní úverovej pohľadávky, a teda aj záložného práva odôvodnil iba konštatovaním, že k predčasnej splatnosti úveru došlo 20. februára 2014 a presne o tri roky na to podala žalovaná na okresnom súde žalobu. Krajský súd výslovne uvádza, že k vyhláseniu predčasnej splatnosti úveru došlo z dôvodu omeškania sťažovateľa s platením viacerých úverových splátok a po predchádzajúcom upozornení žalovanou v zmysle § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka na realizáciu tohto práva a v tejto súvislosti poukázal na nepremlčanie bez uvedenia konkrétneho ustanovenia Občianskeho zákonníka. Poukázal len na podanie žaloby v posledný deň premlčacej doby s následkom v podobe ustanovenia § 112 a § 100 ods. 2 tretej vety Občianskeho zákonníka. Krajský súd mal tým pravdepodobne na mysli, že došlo k uplatneniu práva na súde v trojročnej premlčacej dobe v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka s následným uplatnením § 112 Občianskeho zákonníka v podobe prebiehajúceho súdneho konania. Keďže nedošlo k premlčaniu

pohľadávky zabezpečenej záložným právom (t. j. úverovej pohľadávkou), nemohlo dôjsť ani k premlčaniu záložného práva v zmysle § 100 ods. 2 tretej vety Občianskeho zákonníka. Tento záver však preukazuje len to, že krajský súd sa vôbec nezaoberal argumentáciou sťažovateľa, ktorý v rámci konania o nariadenie neodkladného opatrenia tvrdil a preukazoval, že

a) už v čase vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru, ako aj pred týmto časom boli niektoré splátky úveru splatné (veď samotná žalovaná a aj krajský súd uviedli, že k predčasnej splatnosti úveru došlo z dôvodu omeškania s platením úverových splátok), teda tieto splátky úveru boli splatné už skôr, a preto ak k podaniu žaloby na súde došlo posledný deň trojročnej premlčacej doby počítanej od predčasnej splatnosti úveru, je jasné, že sa tak stalo po uplynutí premlčacej doby vo vzťahu k úverovým splátkam, ktoré boli splatné pred dňom vyhlásenia predčasnej splatnosti (t. j. pred 20. februárom 2014);

b) bola premlčaná aj celá úverová pohľadávka, keďže ju ako existujúci záväzok uviedla samotná žalovaná vo vyhlásení predčasnej splatnosti k 14. februáru 2014;

c) ak by aj nebola premlčaná celá úverová pohľadávka (pretože by platilo podľa krajského súdu a žalovanej, že žaloba bola na okresnom súde podaná v posledný deň premlčacej doby), následne žalovaná v konaní pre nezaplatenie súdneho poplatku riadne nepokračovala.

30. Dá sa preto povedať, že krajský súd, ignorujúc argumentáciu sťažovateľa, dospel k záveru o nepremlčaní len na základe dvoch rozhodných dátumov, a to 20. februára 2014 (vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru jednostranne žalovanou, ignorujúc už pretrvávajúce skoršie omeškanie so splatnými úverovými splátkami a žalovanou uvádzanú výšku existujúceho záväzku ku 14. februáru 2014, a z tohto dôvodu nesprávne určenie plynutia premlčacej doby), a 20. februára 2017 (podanie žaloby na okresnom súde s ignorovaním následného zastavenia konania pre nezaplatenie súdneho poplatku žalovanou).

31. Sťažovateľ považuje za potrebné zdôrazniť, že záver krajského súdu, podľa ktorého premlčacia doba začína plynúť dňom predčasnej splatnosti úveru (napriek už existujúcim omeškaným splatným splátkam), t. j. dňom 20. februára 2014, ktorý určila jednostranne žalovaná, je v hrubom rozpore s ustanovením § 103 Občianskeho zákonníka, podľa znenia ktorého ak bolo dohodnuté plnenie v splátkach, začína plynúť premlčacia doba

jednotlivých splátok odo dňa ich zročnosti; ak sa pre nesplnenie niektorej zo splátok stane zročným celý dlh (§ 565), začne plynúť premlčacia doba odo dňa zročnosti nesplnenej splátky.

32. Sťažovateľ zdôrazňuje, že žalovaná pristúpila k vyhláseniu predčasnej splatnosti úveru, ktorú určila na 20. február 2014, a to z dôvodu omeškania sťažovateľa s viacerými splatnými splátkami úveru. Žalovaná pritom v postavení žalobkyne doručila žalobu okresnému súdu osobne 20. februára 2017, a tým odôvodňuje aj zachovanie trojročnej premlčacej doby, s čím sa krajský súd stotožnil. Krajský súd však mylne počíta začiatok premlčacej doby odo dňa, ku ktorému žalovaná vyhlásila predčasnú splatnosť úveru (t. j. 20. februára 2014). Uvedené je v rozpore so znením ustanovenia § 103 Občianskeho zákonníka.

33. Z už citovaného zákonného ustanovenia celkom zjavne vyplýva, že premlčacia doba tri roky nezačína plynúť od vyhlásenia predčasnej splatnosti (ako sa mylne domnieva krajský súd a žalovaná), ale už odo dňa zročnosti nesplnenej splátky, pre ktorú bola predčasná splatnosť vyhlásená. Sťažovateľ v tejto súvislosti poukazuje na viaceré rozhodnutia krajských a okresných súdov Slovenskej republiky.

34. Žalovaná síce v oznámení o predčasnej splatnosti úveru a výzve na úhradu celého zostatku úveru zo 14. februára 2014 neuvádza, pre nezaplatenie ktorej, resp. ktorých konkrétnych splátok vyhlásila predčasnú splatnosť, no je zrejmé, že sa to mohlo s poukazom na ustanovenie § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka týkať iba splátky splatnej skôr ako 20. februára 2014. Tak teda aj premlčacia doba musela uplynúť skôr, ako bola žaloba doručená okresnému súdu.

35. Sťažovateľ ako spotrebiteľ uplatnil v konaní námietku premlčania záložného práva v dôsledku premlčania zabezpečovanej pohľadávky. Krajský súd napriek tomu, že mal k dispozícii všetky relevantné skutkové informácie, a napriek tomu, že bol (správne) názoru o uplatnení trojročnej premlčacej doby, až nepochopiteľne a v hrubom rozpore s ustanovením § 103 Občianskeho zákonníka určil za moment začiatku plynutia premlčacej doby deň vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru, nie teda moment splatnosti omeškanej

splátky. Ak by krajský súd správne určil moment začiatku plynutia premlčacej doby, všetky ostatné podmienky pre nariadenie neodkladného opatrenia by boli podľa názoru krajského súdu splnené a krajskému súdu by neostalo nič iné, ako odvolaniu sťažovateľa vyhovieť.

36. Právny záver krajského súdu, ktorý je v priamom rozpore so znením, pokiaľ ide o obsah jednoduchého a jednoznačného ustanovenia § 103 Občianskeho zákonníka (pri správnej aplikácii ktorého by nepochybne bolo neodkladné opatrenie v podobe ochrany majetku sťažovateľa nariadené), a aj s recentnou súdnou judikatúrou, bez akýchkoľvek pochybností má znaky arbitrárnosti a je ústavne neudržateľné.

37. V ďalšom vyjadruje sťažovateľ presvedčenie, že došlo k podhodnoteniu zálohu.

38. Podľa právneho názoru krajského súdu nie je možné stotožňovať všeobecnú hodnotu zálohu so znaleckým odhadom najpravdepodobnejšej ceny, ktorá však nie je skutočnou trhovou hodnotou zálohu, pretože tú možno zistiť len prostredníctvom voľnej súťaže a trhu, kedy dôjde k stretu ponuky a dopytu a vygenerovaniu trhovej ceny. Práve na verejnej dražbe sa má stretnúť ponuka s dopytom, čoho výsledkom je určenie trhovej ceny. Všeobecná hodnota určená znaleckým posudkom v prípade dražby slúži tak iba ako orientačná hodnota pre stanovenie najnižšieho podania, pričom cena dosiahnutá dražbou nie je priamo závislá na všeobecnej hodnote predmetu dražby určenej znaleckým posudkom. Podľa krajského súdu mohol sťažovateľ predat' záloh sám za hodnotu podľa ním dodaného znaleckého posudku, alebo za túto cenu môže záujemca záloh na dražbe vydražiť. Sťažovateľovi prináleží len nárok na náhradu škody voči žalovanej, ak dôjde k podhodnoteniu zálohu.

39. Podľa presvedčenia sťažovateľa aj tento právny záver krajského súdu je arbitrárny. Sťažovateľ totiž v žiadnom prípade netvrdí, že znalecká hodnota nehnuteľností predstavuje ich trhovú cenu. Tvrdí v skutočnosti, že znalecké ohodnotenie chráni jeho práva v tom smere, že stanovuje výpočtový základ pre určenie sumy najnižšieho podania, a tak bráni určaniu trhovej ceny na dražbe pod určitú percentuálnu časť znaleckej hodnoty. Je nepochybne rozdiel, či tento výpočtový základ bude suma 269 000 € alebo 590 000 €.

40. Z uvedených skutočností je zrejmé nielen to, že žalovaná prostredníctvom dražobníka pokračuje už tretíkrát v dražbe nehnuteľností tvoriacich jeho obydlie, ale aj to, že je pretrvávajúcou snahou žalovanej a dražobníka predat' nehnuteľnosti na škodu sťažovateľa, ako aj paradoxne na škodu žalovanej, a to výrazne pod ich trhovú cenu. Preto bezprostredne hrozí nielen strata obydlia sťažovateľa ako taká, ale aj strata obydlia sťažovateľa výrazne pod jeho cenu, pričom jediný schodný a rýchly právny prostriedok ochrany, ktorý mal sťažovateľ k dispozícii, bol práve návrh na nariadenie neodkladného opatrenia.

41. V súčasnej situácii reálne hrozí, že dražobník dražbu vykoná na základe podhodnoteného znaleckého posudku a nízkej hodnoty nehnuteľností v ňom určenej. Rovnako reálne hrozí, že dražobník vykoná dražbu v prospech žalovanej napriek tomu, že pohľadávka žalovanej voči sťažovateľovi je zjavne premlčaná. Právny názor krajského súdu o bezvýznamnosti podhodnotenia ceny zálohu (rezultujúci maximálne do záveru o práve sťažovateľa na náhradu škody voči žalovanej) je jednoznačne arbitrárny.

42. Sťažovateľ požaduje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy..., čl. 36 ods. 1 Listiny... a právo na spravodlivé prejednanie jeho záležitosti podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... porušené bolo;

2. Základné právo sťažovateľa vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy..., čl. 11 ods. 1 Listiny... a právo na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru... porušené bolo;

3. Uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 22.11.2018, č.k. 6Co/256/2018-428 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie;

4. Krajský súd v Bratislave je povinný zaplatiť sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie vo výške 100.000,- EUR, a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu;

5. Krajský súd v Bratislave je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy konania vrátane trov právneho zastúpenia.“

II.

43. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

44. Vec napadla ústavnému súdu 30. januára 2019 a bola pôvodne pridelená sudcovi spravodajcovi Rudolfovi Tkáčikovi, ktorému 16. februára 2019 uplynulo funkčné obdobie sudcu ústavného súdu. V zmysle čl. X ods. 2 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 (ďalej len „rozvrh“) bola táto vec po 26. apríli 2019 v zmysle rozvrhu prerozdelená a náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov pridelená sudcovi spravodajcovi Ľubošovi Szigetimu a v zmysle čl. II bodu 3 rozvrhu prejednaná a rozhodnutá v druhom senáte ústavného súdu v zložení Jana Laššáková (predsedníčka senátu), Peter Molnár a Ľuboš Szigeti.

45. Dňa 1. marca 2019 nadobudol účinnosť zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

46. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

47. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

48. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní návrh na začatie konania neodmietne alebo ho nezamietne podľa § 57, prijme ho na ďalšie konanie v rozsahu, ktorý sa vymedzí vo výroku uznesenia o prijatí návrhu.

III.

49. Bez potreby obsiahlejších doktrinálnych záverov k označeným ústavným právam sťažovateľa je potrebné vzhľadom na predmet sporu pred všeobecnými súdmi v sťažovateľovej veci poukázať na judikatúru ústavného súdu týkajúcu sa neodkladných opatrení (predtým „predbežných opatrení“ v zmysle Občianskeho súdneho poriadku).

50. Ústavný súd už vo veciach sp. zn. II. ÚS 741/2017, sp. zn. II. ÚS 447/2017, sp. zn. II. ÚS 340/2015 (ústavný súd len ako príklad poukázal na najnovšie rozhodnutia) *mutatis mutandis* uviedol, že rozhodovanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia možno považovať za súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Posúdenie podmienok na nariadenie neodkladného opatrenia je predovšetkým vecou všeobecných súdov (čl. 142 ústavy). Aj v konaniach, v rámci ktorých všeobecný súd rozhoduje o neodkladných opatreniach, musia byť dodržané minimálne požiadavky zodpovedajúce princípom spravodlivého procesu. To znamená, že takéto rozhodnutie musí obsahovať výrok, ktorý je koncentrovaným vyjadrením odôvodnenia právneho názoru všeobecného súdu.

51. Predpokladom pre záver o porušení základných práv a slobôd je však také porušenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstránitel'né následnou činnosťou všeobecného súdu napr. v konaní o veci samej (porov. I. ÚS 46/00, III. ÚS 406/2013).

52. Ústavný súd si uvedomuje rozdielnosť bývalej právnej úpravy predbežných opatrení a súčasnej právnej úpravy neodkladných opatrení. Inak povedané, prijatím Civilného sporového poriadku sa zmenila koncepcia právnej úpravy predbežných opatrení podľa Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorej bolo cieľom predbežných opatrení dočasne upraviť pomery účastníkov konania a následne rozhodnúť vo veci samej, resp. cieľom bolo eliminovať ohrozenie budúcej exekúcie. Nová právna úprava upúšťa od doterajšej koncepcie predbežnosti poskytovanej ochrany, pretože po nariadení navrhovaných opatrení nemusí nevyhnutne nasledovať konanie vo veci samej. Podľa § 336 ods. 1 CSP môže súd pri nariadení neodkladného opatrenia pred začatím konania vo výroku uznesenia uložiť navrhovateľovi povinnosť podať v určitej lehote žalobu vo veci samej. Ak je predpoklad, že neodkladným opatrením možno dosiahnuť trvalú úpravu pomerov medzi stranami, súd túto povinnosť neuloží. Nová právna úprava pripúšťa nariadenie neodkladného opatrenia, ktorého obsah by bol totožný s výrokom vo veci samej (§ 330 ods. 2 CSP), na rozdiel od úpravy podľa Občianskeho súdneho poriadku, pri ktorej dočasnosť predbežných opatrení vylučovala možnosť takého výroku, ktorý by bol obsahovo totožný s výrokom vo veci samej.

53. Súd môže tiež určiť, že neodkladné opatrenie bude trvať len po určený čas (§ 330 ods. 1 CSP). Neodkladné opatrenie zanikne, ak uplynul čas, na ktorý bolo nariadené (§ 333 CSP).

54. Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) sa tak nepovažuje za oprávneného zasahovať do rozhodnutí o neodkladných opatreniach v prípadoch, kde neodkladné opatrenia do práv a povinností účastníkov konania nezasahujú konečným spôsobom (porov. m. m. IV. ÚS 82/09), resp. kde s ohľadom na charakter konkrétneho rozhodnutia o neodkladnom opatrení nemôže toto zasiahnuť do základných

práv alebo slobôd účastníkov konania, keďže nemusí zodpovedať konečnému meritórnemu rozhodnutiu (porov. m. m. III. ÚS 309/2012).

55. Premietnutím opísaných východísk na vec sťažovateľa je potrebné upozorniť na kľúčový aspekt sťažovateľovej veci, a síce, že krajský súd nerozhodol s konečnou platnosťou právne vzťahy týkajúce sa sporu medzi žalovanou a sťažovateľom. Uvedený záver ústavný súd opiera o tieto skutočnosti:

55.1 Krajský súd neodkladné opatrenie nenariadil, nezasiahol tak do právnych vzťahov medzi stranami sporu.

55.2 Vo veci samej je na okresnom súde pod sp. zn. 21 Csp 6/2017 vedené konanie o žalobe žalovanej o zaplatenie jej pohľadávky voči sťažovateľovi z titulu zmluvy o úvere zabezpečovanej záložným právom k zálohu, pričom vo veci sa dodnes právoplatne nerozhodlo.

55.3 V rámci procesnej obrany voči žalobe žalovanej okrem radu porušení spotrebiteľského práva vzniesol sťažovateľ v konaní vo veci námietku premlčania úverovej pohľadávky žalovanej. Pokiaľ teda sťažovateľ zdôrazňuje vo svojej ústavnej sťažnosti predovšetkým skutočnosť, že krajský súd sa v rámci konania o nariadenie neodkladného opatrenia vyjadril aj k premlčaniu pohľadávky žalovanej, ústavný súd konštatuje, že s konečnou platnosťou o premlčaní/nepremľaní spornej pohľadávky rozhodne až okresný súd v konaní vo veci samej, ktorý nie je nemeritórnym názorom krajského súdu vysloveným v inom konaní viazaný. Všetky procesné práva sťažovateľa a právo hájiť svoje práva tak zostávajú zachované a nevydanie neodkladného opatrenia napadnutým uznesením krajského súdu na tom nič nemení.

56. Sťažovateľ zároveň tvrdil, že napadnutým postupom a uznesením krajského súdu bolo zasiahnuté do jeho základného práva vlastníť majetok (čl. 20 ods. 1 ústavy), ako aj jeho práva na ochranu vlastníctva (čl. 1 dodatkového protokolu). Ústavný súd konštatuje, že ide o práva hmotného charakteru.

57. Ústavný súd tak uzatvára, že s ohľadom na charakter napadnutého uznesenia krajského súdu o neodkladnom opatrení v sťažovateľovej veci nemôže napadnuté uznesenie zasiahnuť do základných práv alebo slobôd sťažovateľa, keďže nejde o konečné meritórne rozhodnutie a konečné meritórne posúdenie spornej otázky premlčania pohľadávky žalovanej.

58. Navyše, odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu je vyčerpávajúce a bohaté na zargumentované právne závery, ktoré netrpia vadou nelogickosti či arbitrability. Samotné napadnuté uznesenie krajského súdu bolo navyše výsledkom procesného postupu, ktorý bol zákonný a procesnými právnymi normami predpokladaný pre túto formu rozhodovania všeobecných súdov. Ani v tomto smere ústavný súd teda nenašiel pochybenia krajského súdu spočívajúce v procesnom excese takej intenzity, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (porov. III. ÚS 169/2010, III. ÚS 281/07) a ktorý by oprávňoval ústavný súd zasiahnuť do napadnutého uznesenia o neodkladnom opatrení.

59. Vzhľadom na predložené východiská a závery ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú, keďže ani po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie by nebolo ani potenciálne možné dospieť k názoru o porušení sťažovateľom označených ústavných práv napadnutým uznesením krajského súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. júna 2019